

Rekruttering av kvalifiserte lærere

Medlemsundersøkelse blant skoleledere i
grunnskoler og videregående skoler i KS-
området

8. – 27. juni 2022

Prosjektinformasjon

Formål:	Kartlegge hvor lett eller vanskelig det er å rekruttere kvalifiserte lærere til skolen, samt kartlegging av kompensasjon av merarbeid under pandemien.
Dato for gjennomføring:	8. – 27. juni 2022
Datainnsamlingsmetode:	Web (CAWI)
Antall intervjuer:	623
Utvalg:	Undersøkelsen er gjennomført mot et representativt utvalg av Utdanningsforbundets medlemmer som er skoleledere i grunnskoler og videregående skoler. Det er plukket en representant fra hver skole, slik at det skal gi et representativt bilde av skoler i KS-området. Bruttoutvalg bestod av 2102 skoleledere (skoler), hvorav 262 var i videregående og 1840 var i grunnskole. I intervjuperioden oppnådde svar fra 85 skoleledere i videregående og 538 i grunnskolen, totalt 623. Dette gir en svarprosent på 30 %.
Vekting:	Resultatene for alle skolene er ikke vektet siden forholdet mellom svar fra videregående og grunnskole fordeler seg tilnærmet akkurat slik fordelingene mellom de to skoletypene er i realiteten (87/13).
Feilmargin:	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/-2,1 - 3,5 prosentpoeng for hovedfrekvensene for alle skolelederne/skolene. Feilmarginene for grunnskolene er mellom +/- 2,2 - 3,8 prosentpoeng, mens feilmarginene for videregående skoler varierer mellom +/- 5,4 - 9,0 prosentpoeng.
Oppdragsgiver:	Utdanningsforbundet
Kontaktperson:	Rikke Bjurstrøm
Respons Konsulent:	Idar Eidset
Prosjektnummer:	252721

Innhold

Om undersøkelsen	4
Innledningsspørsmål	5
Rekruttering av kvalifiserte lærere	7
Kompensasjon for merarbeid under pandemien.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.

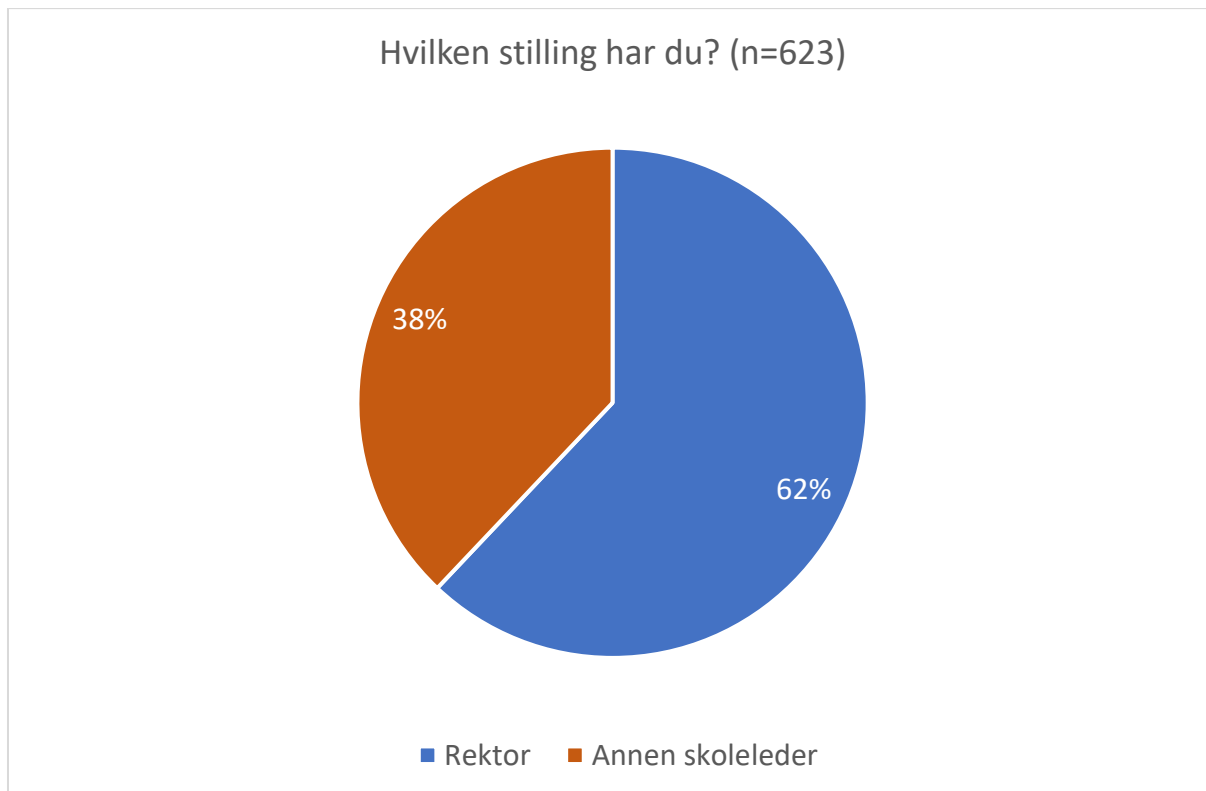
Om undersøkelsen

Vi har på vegne av Utdanningsforbundet gjennomført en undersøkelse for å kartlegge hvor lett eller vanskelig det er å rekruttere kvalifiserte lærere til skolen, samt i hvilken grad merarbeid under pandemien er kompensert for. Denne undersøkelsen er gjennomført på mot Utdanningsforbundets medlemmer som er skoleledere i grunnskole og videregående skole i KS-området. For å kunne gi et bilde på skolenivå, ble det kun trukket ut en representant fra hver skole, slik at vi unngikk at vi fikk flere svar fra samme skole. De 623 svarene i undersøkelsen representerer altså svar fra 623 skoler, hvorav 534 er grunnskoler og 85 er videregående skole. I tillegg er det 4 svar fra andre skoletyper. Disse er tatt med i svarfordelingene for all skoletyper, men ikke tatt med i nedbrytningen på skoletype. Fordelingen mellom skolenivåene gir så å si et nøyaktig bilde av andel grunnskoler og videregående skoler i Norge.

Innledningsspørsmål

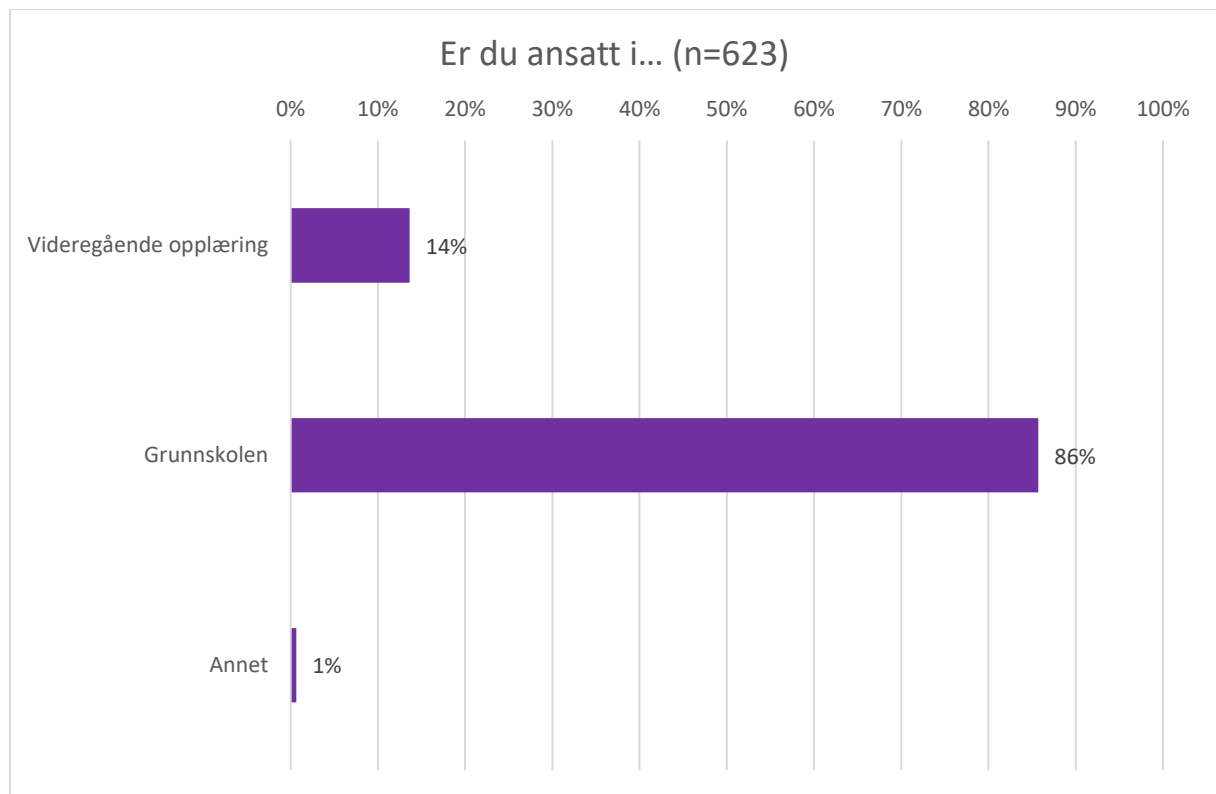
Innledningsvis i undersøkelsen stilte vi et par spørsmål knyttet til stilling og skoletype.

Hvilken stilling har du? Er du

Flertallet av de som har svart på vegne av skolen sin er rektorer. For 62 % av skolene i undersøkelsen er det rektor som har svart, mens det for 38 % av skolene er det andre skoleledere som har svart.

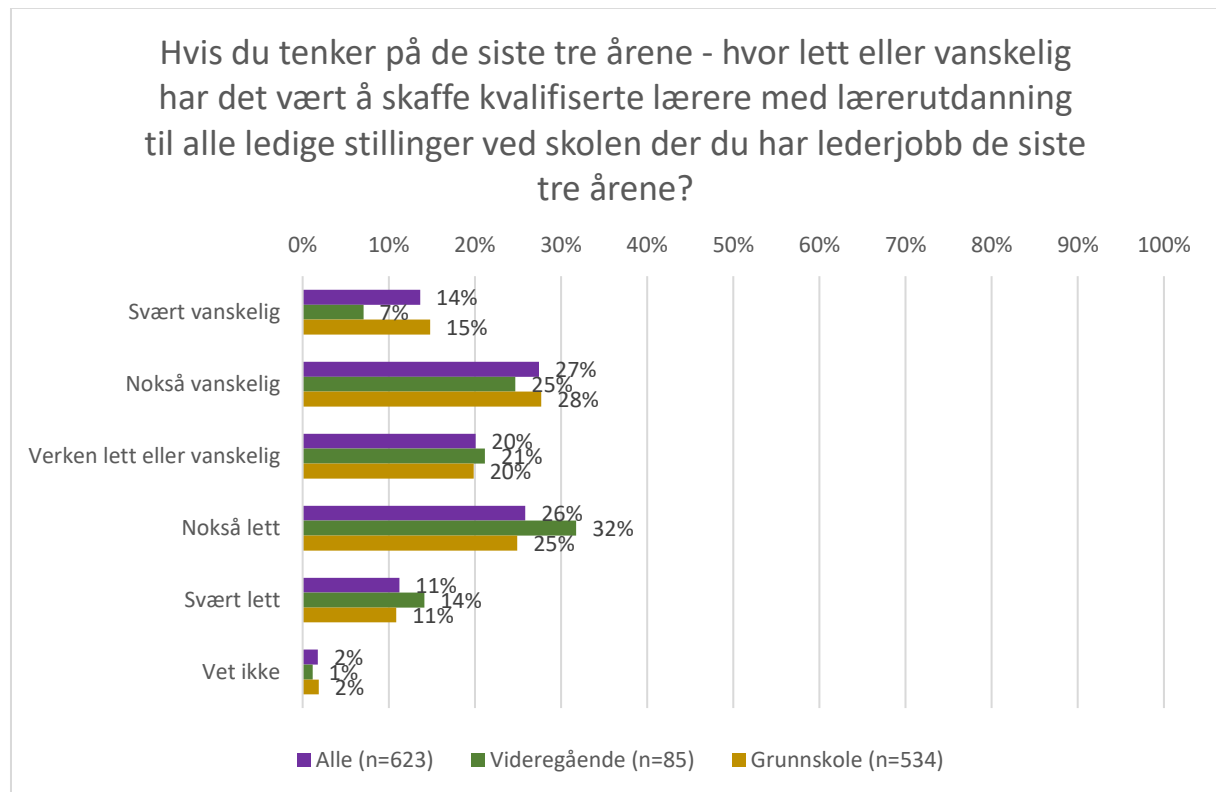
Er du ansatt i...

De aller fleste skolene som har svart er grunnskoler (86 %). Dette er også bildet når vi ser på den faktiske fordelingen av skoler i Norge, der 87 % er grunnskoler og 13 % er videregående skoler.

Rekruttering av kvalifiserte lærere

Hvis du tenker på de siste tre årene. Hvor lett eller vanskelig har det vært å skaffe kvalifiserte lærere med lærerutdanning til alle ledige stillinger ved skolen der du har lederjobb de siste tre årene?

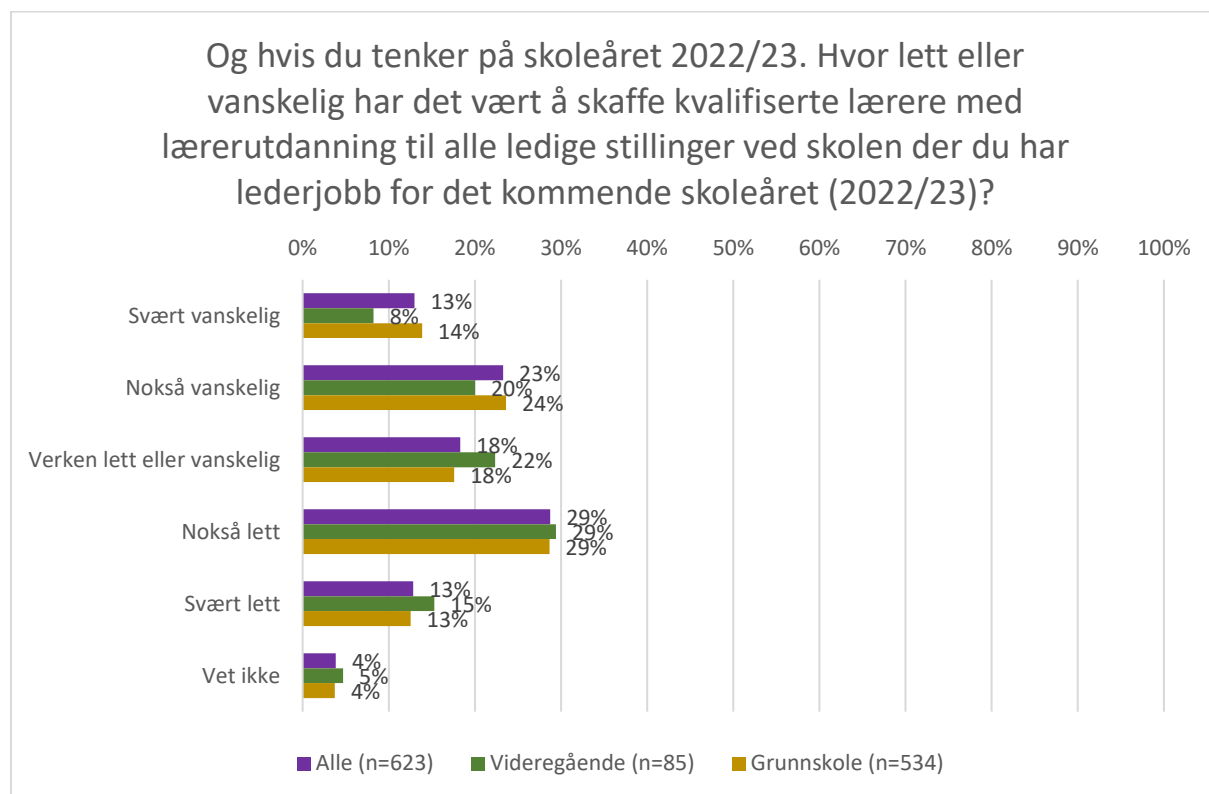

På spørsmål om hvor lett eller vanskelig det har vært å rekruttere kvalifiserte lærere de siste tre årene, svarer 37 % samlet at det har vært nokså eller svært lett, mens 41 % svarer at det har vært svært eller nokså vanskelig. Vanskelighetene med dette har vært noe større i grunnskolen enn i videregående skole. Mens 43 % av lederne i grunnskolen oppgir at det har vært svært eller nokså vanskelig, svarer 32 % av lederne på videregående det samme. På videregående svarer 46 % at dette alt i alt har vært lett, mens samme andel i grunnskole er 36 %.

Geografisk er det bare mindre forskjeller. Derimot ser vi at det oppgis å ha vært noe lettere å skaffe kvalifiserte lærere i de større kommunene. 45 % av lederne i kommuner med mer enn 50.000 innbyggere svarer at det har vært nokså eller svært lett, mens den samme andelen for lederne på skoler i kommuner under 50.000 er rundt 34 %.

På samme måte stilte vi samme spørsmål om det kommende skoleåret.

Og hvis du tenker på skoleåret 2022/23. Hvor lett eller vanskelig har det vært å skaffe kvalifiserte lærere med lærerutdanning til alle ledige stillinger ved skolen der du har lederjobb for det kommende skoleåret (2022/23)?

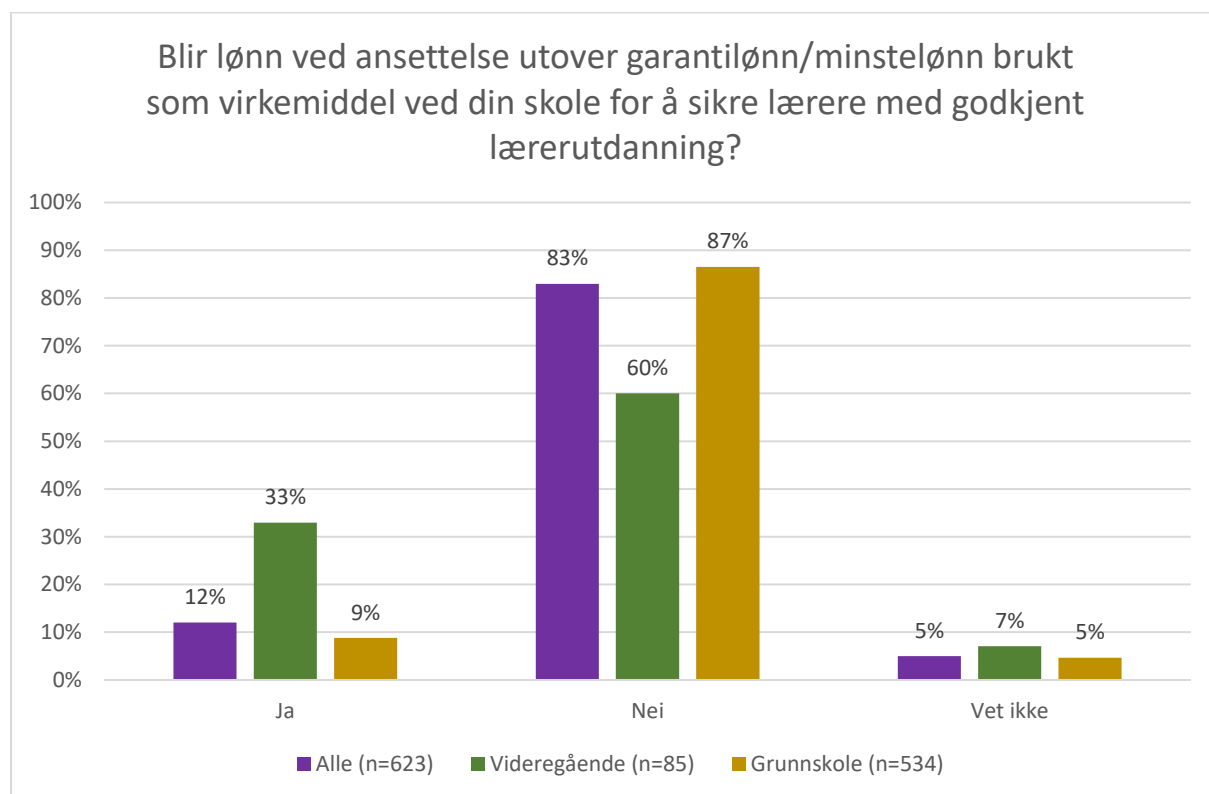

På spørsmål om hvor lette eller vanskelig det har vært å skaffe kvalifiserte lærere for det kommende skoleåret er bildet mye det samme, men det ser ut som at det har vært litt lettere nå. Til sammen 42 % av alle svarer at det har vært nokså eller svært lett, mens 36 % svarer at det har vært svært eller nokså vanskelig. Det er fortsatt en viss forskjell mellom grunnskoler og videregående skoler, men denne er mindre nå enn det vi så i foregående spørsmål. Blant grunnskolelederne er det nå 42 % som oppgir at det har vært nokså eller svært lett, mens 44 % blant lederne på videregående svarer det samme. 38 % av grunnskolelederne mener det alt i alt har vært vanskelig (svært eller nokså), mens 28 % av lederne på videregående svarer det samme.

Vi finner samme trekket som i foregående spørsmål når det gjelder geografi og kommunestørrelse.

Vi fulgte dette opp med spørsmål om lønn utover garantilønn/minstelønn blir brukt som virkemiddel for å tiltrekke seg lærere med godkjent lærerutdanning til skolen.

Blir lønn ved ansettelse utover garantilønn/minstelønn brukt som virkemiddel ved din skole for å sikre lærere med godkjent lærerutdanning?

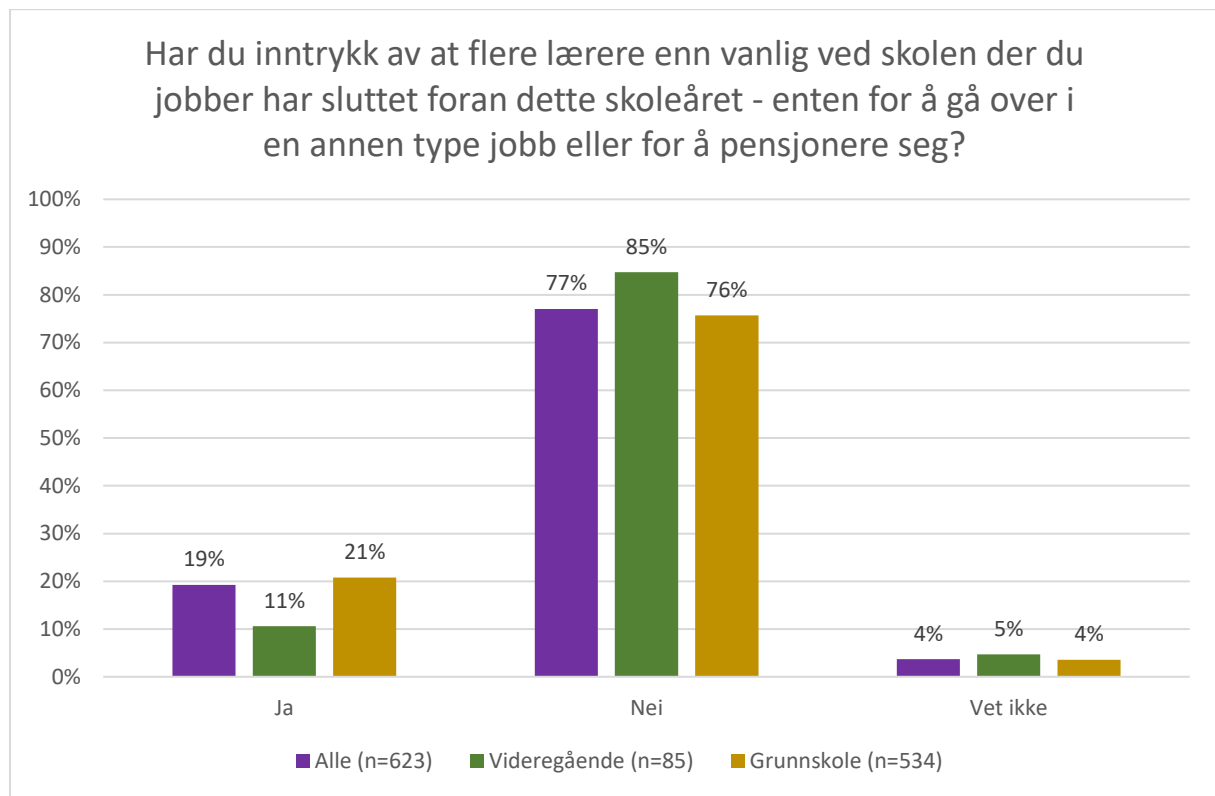

Samlet sett svarer 12 % av lederne at lønn blir brukt på denne måten for å sikre kvalifiserte lærer ved skolen. Det er imidlertid en tydelig forskjell mellom grunnskolene og de videregående skolene på dette spørsmålet. 33 % av lederne på videregående svarer at de bruker lønn som insentiv på denne måten, mens bare 9 % av grunnskolelederne svarer det samme.

Ser vi dette i forhold til hvor lett eller vanskelig man finner det er å rekruttere kvalifiserte lærere, er det en noe større andel blant de som finner det svært vanskelig å rekruttere kvalifiserte som svarer ja på dette spørsmålet.

Geografisk er det bare mindre forskjeller. Det samme gjelder når vi ser det i forhold til kommunestørrelse, selv om vi ser en svak tendens til at skoler i små kommuner oftere tyr til dette virkemiddelet.

Har du inntrykk av at flere lærere enn vanlig ved skolen der du jobber har sluttet foran dette skoleåret - enten for å gå over i en annen type jobb eller for å pensjonere seg?

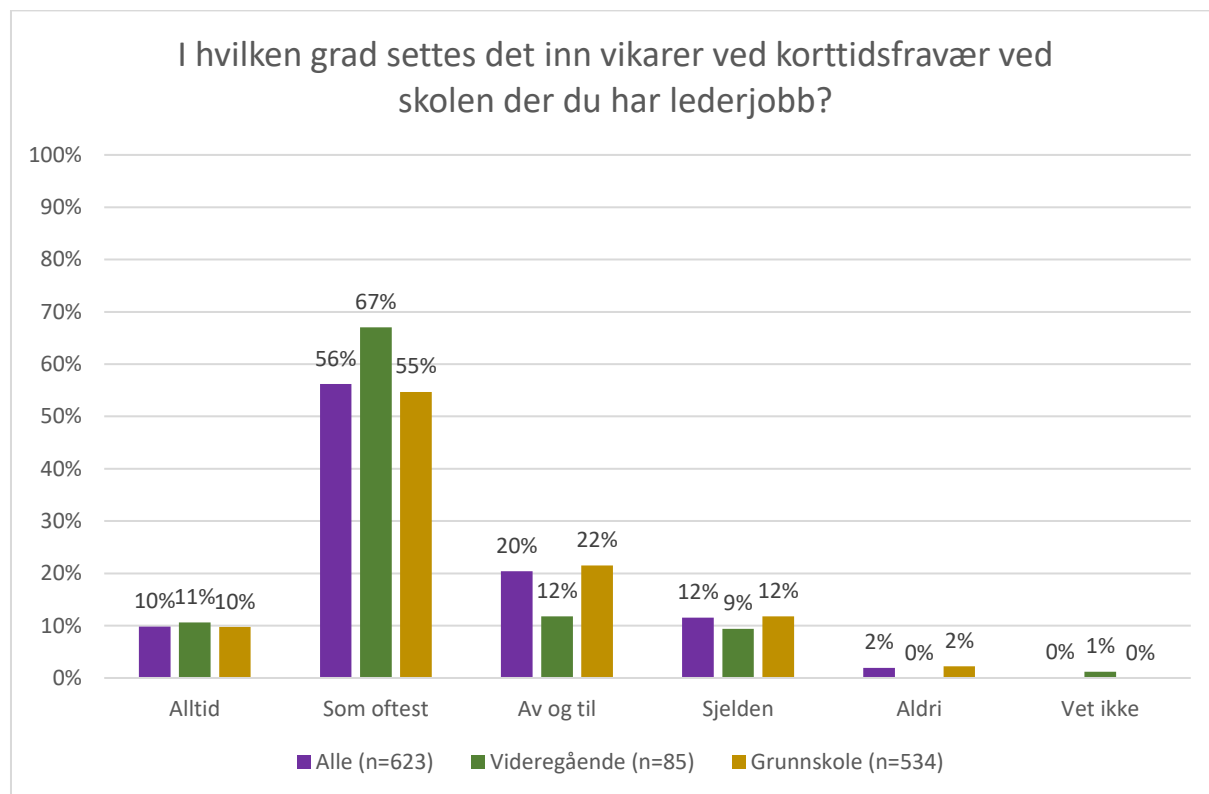

På spørsmål om en har inntrykk av at flere lærere enn vanlig ved skolen har sluttet foran dette skoleåret, svarer tilsammen 19 % at det har de. Igjen ser vi imidlertid en viss forskjell mellom grunnskolelederne og lederne i videregående. Mens 11 % av lederne i videregående har inntrykk av at flere har sluttet enn vanlig, er det 21 % av lederne i grunnskolen som svarer det samme. Her må det også nevnes at vi stilte et tilsvarende spørsmål til rektorer i grunnskolen i 2021. Da svarte 14 % at de hadde inntrykk av at flere hadde sluttet.

Det er bare små forskjeller når vi bryter dette ned på geografi og kommunestørrelse.

Videre så vi nærmere på bruk av vikarer og i hvilken grad en klarer å skaffe kvalifiserte vikarer med godkjent lærerutdanning.

I hvilken grad settes det inn vikarer ved korttidsfravær ved skolen der du har lederjobb?

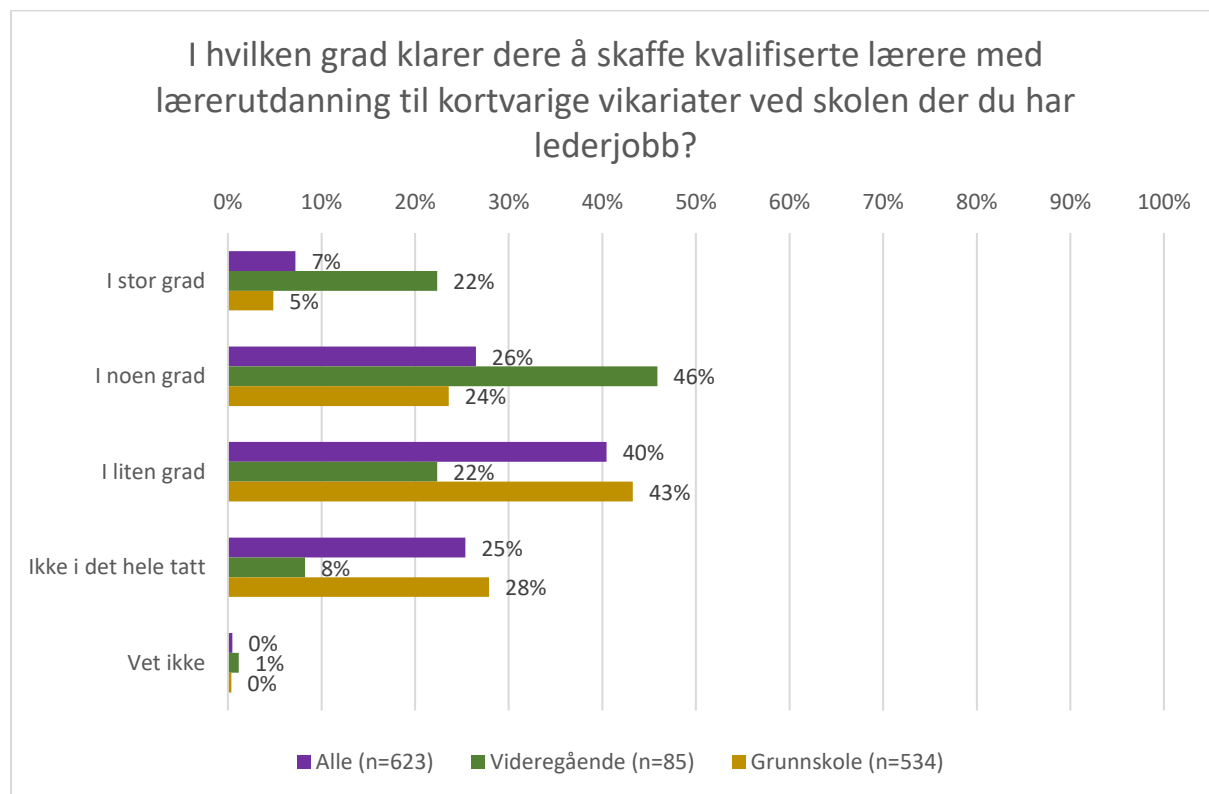

2/3 av skolene oppgir at de alltid eller som oftest setter inn vikarer ved korttidsfravær. Det er imidlertid bare 10 % som gjør dette alltid. 20 % oppgir at de gjør dette av og til, mens 14 % sjelden eller aldri setter inn vikarer ved korttidsfravær. Igjen ser vi en viss forskjell mellom grunnskoler og videregående skoler, ved at andelen som alltid eller som oftest gjør dette er noe høyere i videregående. Her svarer 78 % av lederne at de gjør dette, mens tilsvarende andelen i grunnskolen er 66 %.

Andelen som svarer alltid eller som oftest er litt lavere i de mindre kommunene enn i de større.

Vi fulgte så opp med spørsmål om i hvilken grad man klarer å skaffe kvalifiserte lærere med lærerutdanning til kortvarige vikariater.

I hvilken grad klarer dere å skaffe kvalifiserte lærere med lærerutdanning til kortvarige vikariater ved skolen der du har lederjobb?

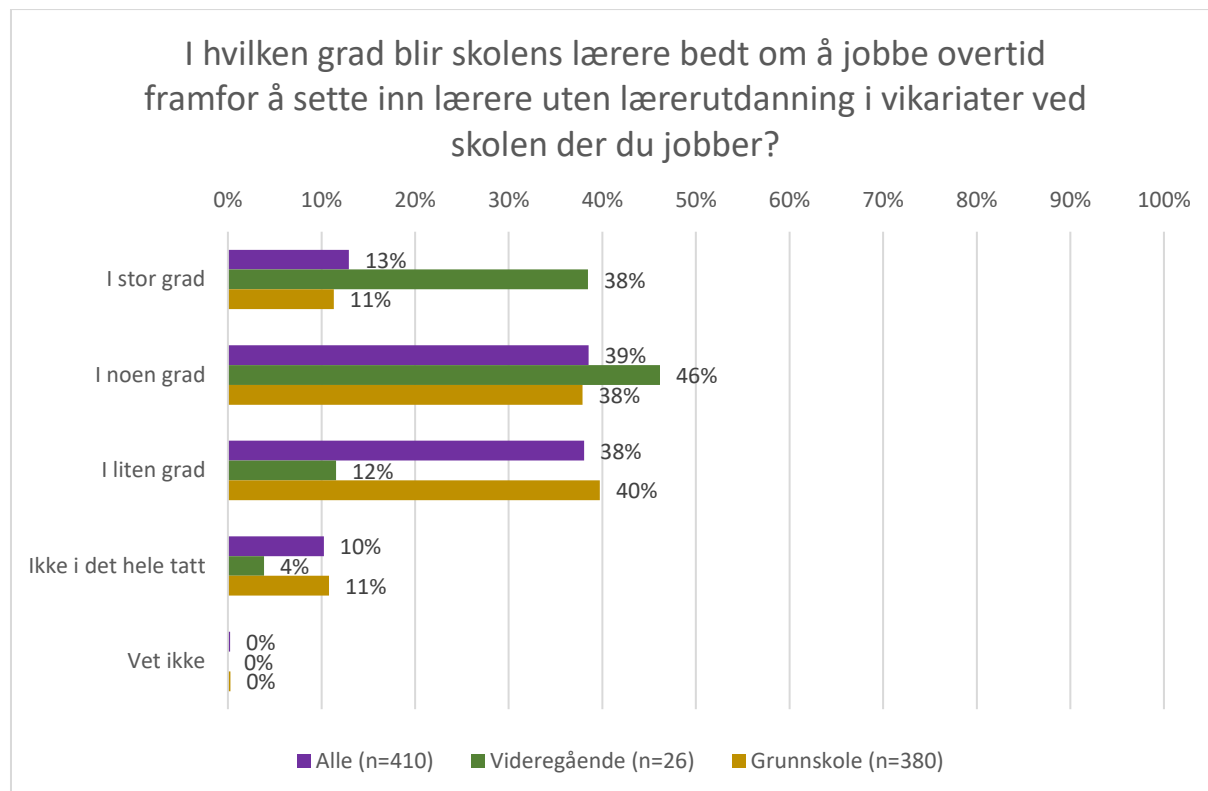

Som figuren over viser er det store forskjeller mellom grunnskoler og videregående skoler i hvilken grad man klarer å skaffe kvalifisert lærere til kortvarige vikariater. Mens bare 5 % av lederne i grunnskolen svarer at de klarer dette i stor grad, svarer 22 % av lederne i videregående det samme. Den samme forskjellen finner vi når vi ser på andelen som svarer "i noen grad". 24 % av grunnskolelederne svarer "i noen grad", mens denne andelen blant lederne i videregående er 46 %. Slår vi disse sammen kan vi si at mens 29 % av lederne i grunnskolen i stor eller noen grad klarer å skaffe kvalifiserte lærervikarer, er det 68 % av lederne i videregående som i stor eller noen grad klarer dette. Blant lederne i grunnskolen oppgir 71 % at de i liten eller ingen grad klarer å skaffe kvalifiserte vikarer, mens 30 % av lederne i videregående svarer det samme.

Dette ser ut til å være et nasjonalt problem for grunnskolene. Vi finner ganske små forskjeller når vi bryter dette ned på geografi. Det er heller ikke noen særlige forskjeller når vi bryter ned på kommunestørrelse.

De som svarte at de i liten eller ingen grad klarer å skaffe kvalifiserte vikarer til kortvarige vikariater, ble fulgt opp med et spørsmål om i hvilken grad skolens lærere bedt om å jobbe overtid fremfor å sette inn lærere uten lærerutdanning i vikariater.

I hvilken grad blir skolens lærere bedt om å jobbe overtid framfor å sette inn lærere uten lærerutdanning i vikariater ved skolen der du jobber?

Alt i alt svarer om lag halvparten (51 %) at de i stor eller noen grad ber skolens lærere jobbe overtid istedenfor å sett inn ukvalifiserte vikarer, mens 48 % svarer at dette blir gjort i liten eller ingen grad. Forskjellen ser imidlertid ut til å være stor mellom videregående skoler og grunnskoler. Her skal vi imidlertid være klar over at det er få svar fra videregående skoler på dette spørsmålet, noe som gjør at det er store feilmarginer knyttet til svarene fra disse. Likevel er imidlertid forskjellen såpass stor at den er statistisk signifikant. Blant lederne på videregående er det til sammen 84 % som svarer at de ber skolens lærere om å jobbe overtid, mens denne andelen blant grunnskolelederne er 49 %. 51 % av grunnskolelederne svarer at de i liten eller ingen grad ber skolens lærere ta overtid istedenfor å sette inn, mens bare 16 % av lederne i videregående skole svarer det samme.

Å skaffe kvalifiserte vikarer i videregående er altså ikke bare et mindre problem i videregående skole enn i grunnskole, men også noe som stor grad løses ved å be skolens lærere jobbe overtid istedenfor å bruke ukvalifiserte vikarer. I grunnskolen synes det å skaffe kvalifiserte vikarer betydelig vanskeligere, og det løses i mindre grad av å be skolens lærere jobbe overtid. I lys at de aller fleste setter inn vikarer ved korttidsfravær (se side 14), betyr dette at man da sannsynligvis setter inn ukvalifiserte vikarer i større grad i grunnskolen enn i videregående.

